

# มองแนวทางบูรณาการศิลปะ ๕ ด้วยทัศนคติทางปรัชญา

พระครูโกศลศาสนบัณฑิต (กฤษณะ ตรีโณ) ผศ.ดร.

อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

## ๑. บทนำ

ในสังคมไทยปัจจุบันมีความเสียหายที่เกิดจากการละเมิดศิลปะ ๕ เป็นจำนวนมาก ความเสียหายจากการกระทำผิดศิลปะปีหนึ่งมีจำนวนหลายแสนหลายล้านบาท ทั้ง ๆ ที่ในสังคมไทยมีพระสงฆ์ผู้สอนเรื่องศิลปะจำนวนกว่าสองแสนรูป มีวัดวาอารามกว่าสองหมื่นแห่ง และมีข้อมูลว่าชาวไทยนับถือพระพุทธศาสนาว่าเก้าสิบห้าเปอร์เซ็นต์ ชาวพุทธไทยได้สมาทานศิลปะ ๕ ทุกครั้งที่จัดพิธีกรรมทั้งในวันธรรมสวนะและวันธรรมดา ตลอดถึงวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ในวันสำคัญดังกล่าวสมาทานศิลปะ ๕ มากกว่า ๓ ครั้ง บางคนก็สมาทานศิลปะ ๘ แต่ปรากฏว่าในแต่ละวันมีข่าวเกี่ยวกับคนไทยละเมิดศิลปะหรือทำผิดศิลปะวันละหลายกรณี ดังเช่นข่าวต่อไปนี้

### ข่าวที่ ๑

ตำรวจจับยึดยาเสพติด ยึดอีก ๒ ลอต ยานรกรายใหญ่ ยาบ้า ๕ ล้านเม็ด ไอซ์รวม ๓๑๙ กก. สืบนครบาล - สืบ ๘ กัดไม่ปล่อย จับมือขยายผลกวาดล้างเครือข่ายยาเสพติดภาคกลางรายใหญ่ สะกดรอยจับ ๒ ผู้ต้องหาได้ค้ายาเข้าในพื้นที่นนทบุรี ตรวจค้นพบของกลาง ล็อตใหญ่ ยาบ้ากว่า ๕ ล้านเม็ด ยาไอซ์ ๑๒๐ กก. “จักรทิพย์” โวช่วง ๓ อาทิตย์ นครบาลจับยาบ้ายาไอซ์มูลค่ากว่า ๔ พันล้านบาท อีกคดีตำรวจนครพนมยึดยาไอซ์ข้ามชาติ ๑๙๙ กก. มูลค่าเกือบ ๒๐๐ ล้านบาท ชุดสืบสวนแกะรอยบุกสกัดตัวผู้ต้องหาเป็นหนุ่มเมืองเพชรคาร์เตอร์ หลังขับกระบะไปขนยานรกที่ลักลอบนำเข้าจากลาว เตรียมส่งเข้าพื้นที่ตอนในประเทศ แฉข้อมูลแก๊งยานรกข้ามชาติเปลี่ยนเส้นทางลำเลียงจากภาคเหนือมาเป็นภาคอีสานมากขึ้น (มีรายละเอียดต่อ)<sup>๑</sup>

### ข่าวที่ ๒

ว่าที่เจ้าบ่าวฆ่าว่าที่เจ้าสาว คาดว่าก็เป็นคนยู ตำรวจตามประกบจ่อจับก็รู้ เห็นฆ่าเจ้าสาวครอบครัวยังไม่เผาศพน้องปอ พ่อแม่เจ้าบ่าวโผล่เยี่ยมไอ้แก๊ง ยันลูกเป็นฝ่ายกู้เงินค่าสินสอด ตำรวจเค้นสอบปากคำเพิ่มเจ้าบ่าวหนุ่มกรไฟฟ้า หากความเชื่อโยงรูปคดีถึงฝ่ายหญิง จ่อหมายจับก็ก๊ากมีส่วนรู้เห็นร่วมสนับสนุนการฆาตกรรม พ่อแม่เจ้าบ่าวร่ำไห้เยี่ยมลูกชาย ขอความเป็นธรรมสื่อ อย่างฟังข้อมูลด้านเดียว ยันเงินสินสอด ๔ แสนบาทและทองคำหนัก ๑๐ บาท เป็นของฝ่ายชายกู้จากธนาคารออมสิน

<sup>๑</sup> หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันศุกร์ที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ หน้า ๑ และ ๑๙.

ชี้ทุกอย่างมีหลักฐานชัด ขณะที่ครอบครัวผู้ตายขังใจตำราวจไม่ดำเนินคดีก็ก๊ากสาว ลั่นไม่มีกำหนดเผา จนกว่าจะได้รับความเป็นธรรม (มีรายละเอียดต่อ)<sup>๒</sup>

### ข่าวที่ ๓

อุบัติเหตุโจรปล้นชิงทรัพย์ยิงจู่ตัวเอง กรณีนี้จะเข้าข่าย เวิร์กกรรมติดจรวด เมื่อชายคนหนึ่ง ใช้ปืนพกขนาดเล็กเป็นอาวุธจี้ชิงทรัพย์ในร้านขายฮอตดอกและขนมสดปิ่นเหน็บแอมันก็บังเอิญ ลั่นเปรี้ยง หัวกระสุนเจาะทะลุขาหนีบ โคนขา และอวัยวะเพศ เล่นเอาเจ้าตัวสะดุ้งโหยงร้องจ๊าก เสียงหลง วิ่งกระเซอะกระเซิงหนีออกจากร้าน ตามข่าว นสพ.ซิกาโก ทรีบูน เมื่อเวลาราว ๐๖.๐๐ น. คนร้ายชื่อเทอเรียน พันซี อายุ ๑๙ ปี บุกรเข้าไปในร้านฮอตดอก ที่ออริจินอล แม็กซ์เวล สตรีท โพลิช ใกล้กับฮัลลสแตด เซนต์ ในนครซิกาโก สหรัฐฯ แล้วชักปืนขู่นักงาน ๒ คน บังคับเอาเงิน โทรศัพท์ สมาร์ทโฟน และกระเป๋าตังค์ ไอ้โจรพันซีหนีไปได้ไม่ไกลนัก มันทนเจ็บปวดไม่ไหวจึงตัดสินใจโทร ขอความช่วยเหลือจากหน่วยบริการฉุกเฉิน โดยโกหกเจ้าหน้าที่ว่าถูกยิง เขาได้รับการนำส่งโรงพยาบาล แพทย์เยียวาจนพันซีอันตราย ยกเว้นเจ้าโลกที่อาจใช้การไม่ได้ แต่มีคนเห็นโจรโยนสิ่งของบางอย่าง ข้ามรั้ว ประกอบกับเหยื่อที่ถูกจี้ได้แจ้งตำรวจ กล้องวงจรปิดในร้านได้บันทึกภาพไว้ชัดเจน การค้นหา สิ่งของคนร้ายโยนทิ้งพบว่าเป็นเสื้อสเวตเตอร์ เหลือแต่อาวุธปืนยังไม่เจอ ทว่าเท่านี้ก็เพียงพอหลักฐาน เพียงพอนำนายพันซีเข้าคุก เขาโดนดำเนินคดีข้อหาปล้นชิงทรัพย์ด้วยอาวุธปืน<sup>๓</sup>

### ข่าวที่ ๔

ตาข่มขืนหลานสาว ตาวัยประมาณ ๖๐ ปี ข่มขืนหลายสาววัยประมาณ ๑๔ ปี ตั้งแต่ปี ๒๕๕๔ ถ่ายคลิปไว้ด้วยโทรศัพท์มือถือเพื่อขู่มิให้นำเรื่องบอกคนอื่น ๆ และขู่มิบังคับข่มขืนเรื่อยมา จนยารู้เรื่อง ในปี ๒๕๕๖ แจ้งตำรวจจับ ตำรวจจับได้ดำเนินคดี ตาใช้เงินสด ๒๐๐,๐๐๐ บาท ประกันตัว และหนี ประกัน ตำรวจส่งสำนวนให้ศาลออกหมายจับในเวลาต่อมา<sup>๔</sup>

### ข่าวที่ ๕

บริษัทโอเอโกหกหลอกลวงโกงภาษี आयัด ๔.๒ พันล้านบาท ทัวโรเอเอ ปง.มีมติฟันผิดโกงภาษี คณะกรรมการธุรกรรม ปง.มีมติอายัดทรัพย์บริษัทโอเอฯ ๑๒๕ รายการ กว่า ๔.๒ พันล้านบาท หลังกรมสรรพากรขงเรื่อง ตรวจสอบพบการฉ้อโกงและหลีกเลี่ยงภาษีลักษณะเป็นขบวนการ ตั้งแต่ปี ๕๔-๕๙ ทำให้กรมสรรพากรเสียหายกว่า ๗ พันล้านบาท นอกจากนี้ยังมีมติอายัดทรัพย์เครือข่าย คอลเซ็นเตอร์ ๕๓ ล้านบาท และฉ้อโกงสถาบันการเงินอีกกว่า ๓ พันล้านบาท ด้วย<sup>๕</sup>

<sup>๒</sup> หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันศุกร์ที่ ๒๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ หน้า ๑ และ ๑๕.

<sup>๓</sup> หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันศุกร์ที่ ๒๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ หน้า ๒.

<sup>๔</sup> สรุปรายการเรื่องเล่าเช้านี้ ทีวีสีช่อง ๓ วันที่ ๓ ก.ค. ๒๕๕๗ เวลา ๐๗.๐๐-๐๘.๐๐ น.

<sup>๕</sup> หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันศุกร์ที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ หน้า ๑ และ ๑๖.

ในข้อที่ ๑ การเกี่ยวข้องกับยาบ้า ยาเสพติด เป็นการทำผิดศีลข้อที่ ๕ เว้นจากการดื่มสุราเสพ ยาเสพติดกินดื่มของมึนเมา การค้าขายยาบ้านำไปสู่การหักหลังหลอกหลวงกัน เป็นการทำผิดศีลข้อที่ ๔ เว้นจากการพูดเท็จ ในข้อที่ ๒ ว่าที่เจ้าบ่าวฆ่าว่าที่เจ้าสาว ก็เป็นการทำผิดศีลข้อ ๑ เว้นจากการฆ่าสัตว์ ในข้อที่ ๓ อุบัติเหตุโจรปล้นชิงทรัพย์ยังจำตัวเอง ลักษณะนี้เป็นการลักขโมยปล้นจี้ฉ้อผลประโยชน์หรือเงินภาษีอันควรเป็นงบประมาณของแผ่นดินหรือของชาติถือเป็นการลักขโมย เป็นการทำผิดศีลข้อ ๒ เว้นจากการลักขโมย ในข้อที่ ๔ ตาข่มขืนหลานสาวเป็นการทำผิดศีลข้อที่ ๓ เว้นจากการประพฤติดูผิดในกาม และข้อที่ ๕ บริษัทโอเอโก้หลอกหลวงโกงภาษี ก็เป็นพฤติกรรมที่ผิดศีลข้อที่ ๒ เว้นจากการลักขโมยเช่นกัน ข้อเกี่ยวกับการกระทำผิดศีล ๕ ดังกล่าวมีเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ในสังคมไทยปัจจุบัน เป็นปัญหาสังคมที่น่าสนใจและเป็นประเด็นปัญหาว่าจะมีแนวทางแก้ไขอย่างไร

## ๒. หลักศีล ๕

ผู้เขียนขอแนะนำเสนอหลักศีล ๕ ในที่นี้เพื่อเป็นหลักในการเทียบเคียงกับแนวทางบูรณาการศีล ๕ ซึ่งจะได้กล่าวในลำดับต่อไป

ศีล ๕ เป็นหลักจริยธรรมพื้นฐานในพระพุทธศาสนา มีหลักการกล่าวไว้ในพระไตรปิฎกดังนี้

๑. ปาณาติปาตา เวรมณี –เจตนางดเว้นจากการฆ่าสัตว์
๒. อทินนาทานา เวรมณี –เจตนางดเว้นจากการถือเอาของที่เจ้าของมิได้ให้
๓. กาเมสุมิฉฉาจารา เวรมณี –เจตนางดเว้นจากการประพฤติดูผิดในกาม
๔. มุสาวาทา เวรมณี –เจตนางดเว้นจากการพูดเท็จ
๕. สุราเมรัยมัชฌมาทัฏฐานา เวรมณี –เจตนางดเว้นจากการเสพของมึนเมาคือสุราและเมรัยอันเป็นเหตุแห่งความประมาท<sup>๖</sup>

ศีล ๕ หรือสิกขาบท ๕ ประการดังกล่าว เป็นสิ่งที่ชาวพุทธไทยคุ้นเคยกับการสมาทานบ่อย ๆ ทั้งสมาทานเองและสมาทานจากพระสงฆ์ในเวลาทำพิธีกรรม และในเทศงานบุญมหาชาติบางพื้นที่ พระสงฆ์ต้องกล่าวนำชาวพุทธสมาทานศีล ๕ นับเป็นร้อยครั้ง ตามจำนวนคนที่พากันมาฟังเทศน์ ทีละคนบ้างทีละกลุ่มบ้าง แต่ละคนแต่ละกลุ่มก็ต้องการสมาทานศีล ๕ ก่อนเข้าไปนั่งฟังเทศน์ แต่ก็มีปัญหาว่า ทำไมในชาวพุทธไทยยังทำผิดศีล ๕ ให้เป็นข่าวปรากฏในวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์อยู่ทุกวัน เป็นเหตุให้ตนเองเดือดร้อน สังคมเดือดร้อน ทรัพย์สินเสียหายเป็นจำนวนมากในแต่ละวัน

การกระทำผิดศีลแต่ละข้อนั้นมีองค์ประกอบดังนี้

การกระทำผิดศีลข้อที่ ๑ มีองค์ประกอบ ๕ คือ

<sup>๖</sup> วิ.มหา. ๑๑/๓๑๕/๓๐๒-๓๐๓.(วินัย มหาวิภังค์)



ปฏิบัติตามศีล ๕ ก่อน เพื่อให้ผู้อ่านได้รับทราบว่ามีผลของการปฏิบัติตามศีล ๕ ที่กล่าวไว้ในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเป็นอย่างไร

### ๓. อานิสงส์ของการปฏิบัติตามศีล ๕ มีดังนี้

#### ๑. อานิสงส์ของการปฏิบัติตามศีลข้อที่ ๑ มีดังนี้

๑) เป็นผู้สมบูรณ์ด้วยอวัยวะใหญ่ย่อย ๒) เป็นผู้มีสติพร้อมด้วยส่วนสูงและส่วนกว้าง ๓) เป็นผู้มีสติพร้อมด้วยเขี้ยวไหวพริบ ๔) เป็นผู้มีเท้าตั้งอยู่เหมาะสม ๕) เป็นผู้มีผิวสวยงาม ๖) เป็นผู้มีผิวอ่อนโยน ๗) เป็นผู้มีผิวสะอาด ๘) เป็นผู้มีผิวกล้าหาญ ๙) เป็นผู้มีกำลังมาก ๑๐) เป็นผู้มิถ้อยคำสละสลวย ๑๑) เป็นผู้มีเมตตาปราณีใจของสัตว์ทั้งหลาย ๑๒) เป็นผู้มีบริษัทไม่แตกแยกกัน ๑๓) เป็นผู้ไม่สะดุ้งหวาดเสียว ๑๔) เป็นผู้อันใคร ๆ ก่อกวน ๑๕) เป็นผู้ไม่ตายเพราะการปองร้ายของผู้อื่น ๑๖) เป็นผู้มีบริวารมาก ๑๗) เป็นผู้มิผิดตั้งทอง ๑๘) เป็นผู้มีทรวดทรงงาม ๑๙) เป็นผู้มีอาหารน้อย ๒๐) เป็นผู้ไม่เศร้าโศก ๒๑) เป็นผู้ไม่พลัดพรากจากของรักของชอบใจ ๒๒) เป็นผู้มิอายุยืน

#### ๒. อานิสงส์ของการปฏิบัติตามศีลข้อที่ ๒ มีดังนี้

๑) เป็นผู้มิทริภัย ๒) เป็นผู้มิโศกอะเนกอนันต์ ๓) เป็นผู้มิโศกยะยืน ๔) เป็นผู้ได้โภคทรัพย์ตามที่ต้องการอย่างฉับพลัน ๕) เป็นผู้มิโศกไม่ทั่วไปเช่นกับพระราชา ๖) ได้เป็นหัวหน้าในที่นั้น ๆ ๗) เป็นผู้มิรู้จักคำว่าไม่มี ๘) เป็นผู้มีความเป็นอยู่อย่างสบาย

#### ๓. อานิสงส์ของการปฏิบัติตามศีลข้อที่ ๓ มีดังนี้

๑) เป็นผู้ปราศจากข้าศึก ๒) เป็นผู้มีความเป็นที่รักเป็นที่พอใจของสรรพสัตว์ ๓) เป็นผู้มิปกติได้ของต่างๆ เช่น ข้าว น้ำ ผ้า และวัตถุเครื่องปกปิด ๔) เป็นผู้นอนหลับสบาย ๕) เป็นผู้ตื่นขึ้นมาสบาย ๖) เป็นผู้พ้นจากภัยในอบาย ๗) เป็นผู้ไม่ควรแก่การเกิดเป็นหญิงและกะเทย ๘) เป็นผู้มิโกรธ ๙) เป็นผู้มิปกติทำจริง ๑๐) เป็นผู้มิเก้อเขิน ๑๑) เป็นผู้มีสุขด้วยการรับเชิญ ๑๒) เป็นผู้มีอินทรีย์สมบูรณ์ ๑๓) เป็นผู้ปราศจากความระแวง ๑๔) เป็นผู้มีผิวพรรณสวยงามน้อย ๑๕) เป็นผู้อยู่อย่างเป็นสุข ๑๖) เป็นผู้ไม่มีภัยจากที่ไหนๆ ๑๗) เป็นผู้ไม่มีการพลัดพรากจากของที่รัก

#### ๔. อานิสงส์ของการปฏิบัติตามศีลข้อที่ ๔ มีดังนี้

๑) เป็นผู้มีอินทรีย์ผ่องใส ๒) เป็นผู้มีปกติพูดด้วยคำสละสลวย ๓) เป็นผู้มีฟันเรียบเสมอกันทั้งขาทั้งสะอาด ๔) เป็นผู้ไม่อ้วนจนเกินไป ๕) เป็นผู้ไม่ผอมจนเกินไป ๖) เป็นผู้ไม่ต่ำจนเกินไป ๗) เป็นผู้ไม่สูงจนเกินไป ๘) เป็นผู้มีสัมผัสเป็นสุข ๙) เป็นผู้มีกลิ่นปากหอมเหมือนกลิ่นของดอกอูบล ๑๐) เป็นผู้มีบริษัทเชื่อฟังตั้งอยู่ในโอวาท ๑๑) เป็นผู้มีวาจาเชื่อถือได้ ๑๒) เป็นผู้มีลิ้นอ่อนแดงและบางเหมือนกลีบดอกอูบล ๑๓) เป็นผู้ไม่หืดหู่ ๑๔) เป็นผู้ไม่ฟุ้งซ่าน

### ๕. อาณิสสฺสของการปฏิบัติตามศีลข้อที่ ๕ มีดังนี้

๑) เป็นผู้ไม่ประมาทในกิจและกรณียกิจ ทั้งที่เป็นอดีต อนาคต และปัจจุบัน ๒) เป็นผู้มีความ  
ในกิจการที่ควรทำให้เกิดขึ้น ๓) เป็นผู้มีความสติปรากฏอยู่ทุกเมื่อ ๔) เป็นผู้มีความปฏิบัติเกิดขึ้นทุกสถาน ในเมื่อ  
มีกิจและกรณียกิจเกิดขึ้น ๕) เป็นผู้ไม่เกียจคร้าน ๖) เป็นผู้ไม่โง่เขลา ๗) เป็นผู้ไม่บ้าใบ้ ๘) เป็นผู้ไม่หวาด  
สะอุ้ง ๙) เป็นผู้ไม่มีการแข่งดี ๑๐) เป็นผู้ไม่มีความริษยา ๑๑) เป็นผู้ไม่ตระหนี่ ๑๒) เป็นผู้ไม่ปกติกกล่าว  
คำส่อร้าย ๑๓) เป็นผู้ไม่ปกติไม่พูดส่อเสียด ไม่พูดคำหยาบ ไม่พูดเพื่อเจ้า ๑๔) เป็นคนกตัญญู ๑๕) เป็นคน  
กตเวที ๑๖) เป็นผู้มีความโอบอ้อม ๑๗) เป็นผู้มีความซื่อตรง ๑๘) เป็นผู้ไม่โกรธ ๑๙) เป็นผู้ไม่โกรธ ๒๐) เป็นผู้ถึงพร้อม  
ด้วยหิริโอตตปยะ ๒๑) เป็นผู้มีความเห็นตรง ๒๒) เป็นผู้มีความใจใหญ่ ๒๓) เป็นผู้ฉลาด ๒๔) เป็นผู้ฉลาด  
ในสิ่งที่เป็นประโยชน์และสิ่งมิใช่ประโยชน์<sup>๘</sup>

### ๔. แนวทางบูรณาการศีล ๕ เข้ากับวิถีชีวิตของชาวพุทธไทย

ที่กล่าวมาข้างต้นเป็นข่าวการกระทำผิดศีล ๕ ต่างข้อต่างกรณีกัน ตัวศีล ๕ ที่เป็นหลักการ  
และรายละเอียดที่เป็นองค์ประกอบสำหรับพิจารณาว่าการกระทำนั้นๆผิดศีล ๕ หรือไม่ ซึ่งเป็นเรื่อง  
ที่ควรทราบในเบื้องต้นเพื่อนำไปสู่การบูรณาการหลักศีล ๕ เข้ากับวิถีชีวิตว่าควรมีแนวทางอย่างไร  
เริ่มจากการทำความเข้าใจกับความหมายของคำว่าบูรณาการก่อน ดังที่เมื่อนักปราชญ์ให้ความหมายไว้  
ดังนี้

ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายไว้ว่า “บูรณาการ หมายถึง การนำหน่วย  
ที่แยกกันมารวมเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน”<sup>๙</sup>

นายแพทย์ประเวศ วะสี ราษฎรอาวุโส ว่า “บูรณาการ หมายถึง การเชื่อมโยงทุกองค์ประกอบ  
เข้าสู่ความเป็นหนึ่งเดียว”<sup>๑๐</sup>

ป.อ.ปยุตโต ว่า “บูรณาการ หมายถึง ...การทำให้หน่วยย่อยๆทั้งหลายที่สัมพันธ์อิงอาศัยซึ่งกัน  
และกันเข้ามาร่วมทำหน้าที่ประสานกลมกลืนเป็นองค์รวมหนึ่งเดียวที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ในตัว...”<sup>๑๑</sup>

<sup>๘</sup> ดูรายละเอียดใน นางสาวอาภากร ปัญโญ. การดำรงอัตลักษณ์ชุมชนศีล ๕ ด้วยการจัดทำธรรมนูญชีวิตแบบ  
มีส่วนร่วม : กรณีศึกษาชุมชนห้วยต้ม อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต  
(บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พ.ศ. ๒๕๕๗), หน้า ๓๑-๓๔.

<sup>๙</sup> พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, พ.ศ. ๒๕๒๕, หน้า ๓๖๕.

<sup>๑๐</sup> [ออนไลน์], (แหล่งที่มา) : <http://www.Chempharm.psu.ac.th/Files/Project-surat-๑๙-๑-๕๑.pdf>

[ ๔ ก.ค. ๒๕๖๐].

<sup>๑๑</sup> อ้างแล้ว.

เสรี พงษ์พิศ ให้ความหมายว่า “บูรณาการ หมายถึง กระบวนการที่อยากให้เกิดความสัมพันธ์แบบองค์รวม แบบองค์รวม ให้ส่วนต่างๆ รวมกันเป็นหนึ่ง ประสานสัมพันธ์อย่างเป็นเอกภาพ ทำให้เกิดความสมบูรณ์”<sup>๑๒</sup>

สรุปความได้ว่า บูรณาการ หมายถึง การดึงส่วนย่อยที่สัมพันธ์กันมารวมไว้ด้วยกัน ถ้ามองถึงการบูรณาการศีล ๕ เข้ากับวิถีชีวิต ก็ควรจะหมายถึง การดึงเอาสาระของศีล ๕ มาไว้ในชีวิตประจำวัน หรือการนำเอาศีล ๕ มารวมกับชีวิตประจำวัน ก็จะกลายเป็น การปฏิบัติตนในแต่ละวันตามหลักศีล ๕ ซึ่งก็คือแนวปฏิบัติที่เรียกว่า แนวทางบูรณาการศีล ๕ เข้ากับชีวิตประจำวัน ดังจะกล่าวโดยภาพรวมได้ดังต่อไปนี้

๑. พระสงฆ์ต้องเทศน์หรือบรรยายเรื่องแนวทางบูรณาการศีล ๕ เข้ากับวิถีชีวิต เทศน์หรือบรรยายทั้งในวัด นอกวัด และออกอากาศตามสถานีวิทยุต่างๆ

๒. พระสงฆ์และนักวิชาการทางพระพุทธศาสนาต้องสอนเรื่องนี้ในทุกๆ ที่มีโอกาสทำได้ เช่น ในโรงเรียน สถานที่สาธารณะ และสอดแทรกในระหว่างพิธีกรรม ทั้งในวันธรรมดาและวันสำคัญทางศาสนาอย่างต่อเนื่อง

๓. ชาวพุทธต้องเสนอให้กระทรวงศึกษาธิการปรับหลักสูตรการศึกษาทุกระดับให้มีการสอดแทรกเรื่องแนวทางบูรณาการศีล ๕ เข้ากับวิถีชีวิต เพื่อให้นักเรียน นิสิต นักศึกษาได้ทราบแนวปฏิบัติ และนำไปปฏิบัติได้จริงๆ

๔. พระสงฆ์และนักวิชาการชาวพุทธร่วมกันจัดกิจกรรมกลุ่มกิจกรรมสัมมนา เพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้ซึมซับและนำแนวทางดังกล่าวไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้

๕. ผู้ใหญ่ในบ้านเมือง บุคคลสำคัญ ต้องพูดเรื่องนี้บ่อยๆ เพื่อปลูกฝังให้ชาวไทยปฏิบัติดีถ้วนหน้า และต้องปฏิบัติตัวให้เป็นแบบอย่าง

๖. ชาวพุทธต้องพูด และทำหรือปฏิบัติเรื่องนี้อย่างต่อเนื่องทุกวัน ตลอดกาลอันยาวนาน

ต่อจากนี้ไปผู้เขียนขอกล่าวถึงแนวปฏิบัติที่แสดงให้เห็นว่า ชาวพุทธไทยได้บูรณาการศีล ๕ เข้ากับวิถีชีวิตแล้วมีดังต่อไปนี้

<sup>๑๒</sup> [ออนไลน์], (แหล่งที่มา) : <http://www.phongphit.com/older/content/view/๕๘๗/๗๐/> [๔ ก.ค. ๒๕๖๐].



ก. แนวปฏิบัติหรือแนวทางบูรณาการสำหรับศีลข้อที่ ๑ ซึ่งชาวพุทธไทยต้องปฏิบัติในทุกที่ทุกโอกาส มีดังนี้

๑. ต้องไม่ใช้ความรุนแรงต่อสิ่งมีชีวิต
๒. ต้องไม่ทำให้สูญเสียความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์
๓. ต้องไม่ทำให้สิ่งมีชีวิตเกิดความทุกข์ทรมาน
๔. ต้องไม่มีส่วนในการทำลายทางกายและทางจิต
๕. ต้องไม่ส่งเสริมการทำลายทั้งทางตรงและทางอ้อม
๖. ต้องช่วยเหลือเหยื่อที่ถูกกระทำความรุนแรง
๗. ต้องมีความเมตตากรุณา ไม่คิดพยาบาท
๘. ต้องตระหนักถึงคุณค่าของสิ่งมีชีวิต
๙. ต้องเคารพสิทธิของสิ่งมีชีวิต
๑๐. ต้องไม่ทำร้ายทั้งทางกายและทางจิตใจ
๑๑. ต้องไม่ส่งเสริมการใช้ความรุนแรง
๑๒. ต้องไม่ใช้บริการสวัสดิการที่ส่งเสริมความรุนแรง
๑๓. ต้องไม่บังคับ กดขี่ ทรมานคนและสัตว์
๑๔. ต้องป้องกันและคุ้มครองผู้อ่อนแอไม่ให้ถูกทำร้าย
๑๕. ต้องไม่เฉยเมยเมื่อรู้เห็นการใช้ความรุนแรง
๑๖. ต้องให้การช่วยเหลือผู้ที่มีความทุกข์ทรมาน
๑๗. ต้องไม่ฆ่าหรือทำลายสิ่งมีชีวิต
๑๘. ต้องช่วยเหลือสิ่งมีชีวิต
๑๙. ต้องไม่กระทำความรุนแรงต่อชีวิตมนุษย์ สัตว์ และธรรมชาติ
๒๐. ต้องไม่ก่ออาชญากรรม
๒๑. ต้องไม่มีส่วนในการกระทำความรุนแรง
๒๒. ต้องช่วยกันจัดโครงสร้างสังคมไม่ให้ส่งเสริมความรุนแรง
๒๓. ต้องหยุดใช้ความรุนแรง
๒๔. ต้องร่วมมือพัฒนาส่งเสริมคุณภาพชีวิต
๒๕. ต้องช่วยกันป้องกันภัยพิบัติต่างๆ
๒๖. ต้องหยุดการข่มขู่คุกคามกัน
๒๗. ต้องยุติการทะเลาะวิวาท



๒๘. ต้องหลีกเลี่ยงพฤติกรรมก้าวร้าว
๒๙. ต้องสร้างวัฒนธรรมใหม่ที่ไม่มีการปะทะ เช่นสร้างวัฒนธรรมแบบสันติ
๓๐. ต้องยุติการวิวาท ยุติการข่มขู่ ยุติการกระตุ้นยั่วยุ ปลุกกระดมให้เกิดความชิงชัง หรือใช้ความรุนแรงต่อกัน
๓๑. ต้องปิดโรงฆ่าสัตว์ทุกแห่ง<sup>๑๓</sup>

**ข. แนวปฏิบัติหรือแนวทางบูรณาการสำหรับศีลข้อที่ ๒** ซึ่งชาวพุทธไทยต้องปฏิบัติในทุกที่ทุกโอกาส มีดังนี้

๑. ต้องหวงแหนสิ่งของของคนอื่นเหมือนสิ่งของของตนเอง
๒. ต้องตระหนักรู้ว่าสิ่งของของคนอื่น เขาก็หวงแหนเหมือนกัน
๓. ต้องไม่มีจิตคิดจะลักขโมยสิ่งของของคนอื่นๆ
๔. ต้องไม่มีความพยายามที่จะลักขโมยสิ่งของของคนอื่นๆ
๕. ต้องไม่ลักขโมยสิ่งของของคนอื่นๆ
๖. ต้องมีการสอนเกี่ยวกับสำนึกในการไม่คิดจะลักขโมยสิ่งของของคนอื่นๆ แก่นักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษาทุกระดับ ทั้งสถานศึกษาของเอกชนและของรัฐบาล

**ค. แนวปฏิบัติหรือแนวทางบูรณาการสำหรับศีลข้อที่ ๓** ซึ่งชาวพุทธไทยต้องปฏิบัติในทุกที่ทุกโอกาส มีดังนี้

๑. ต้องตระหนักรู้ว่าบุรุษและสตรีนั้น เป็นสิ่งที่เราไม่ควรละเมิด
๒. ต้องไม่มีจิตคิดจะเสพ
๓. ต้องไม่มีความพยายามที่จะเสพ
๔. ต้องไม่ทำให้อวัยวะสืบพันธุ์เข้าถึงคนอื่นที่ไม่ใช่คู่ครองของตนเอง
๕. ต้องมีการสอนเกี่ยวกับสำนึกในการไม่คิดจะประพฤติดีกในกามต่อคนอื่นๆ แก่นักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษาทุกระดับ ทั้งสถานศึกษาของเอกชนและของรัฐบาล

**ง. แนวปฏิบัติหรือแนวทางบูรณาการสำหรับศีลข้อที่ ๔** ซึ่งชาวพุทธไทยต้องปฏิบัติในทุกที่ทุกโอกาส มีดังนี้

๑. ต้องตระหนักรู้ว่าเรื่องนั้นๆเป็นเรื่องจริงหรือเรื่องเท็จ และคิดจะกล่าวแต่เรื่องจริงเท่านั้น
๒. ต้องมีจิตคิดจะพูดแต่เรื่องจริงเท่านั้น

<sup>๑๓</sup> พระวิมาน คมภีร์ปโย (ตริกมล), การศึกษาวิเคราะห์ศีล ๕ ในฐานะเป็นรากฐานของสันติภาพ, วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕), หน้า ๒๖๔-๒๖๕.

๓. ต้องมีความพยายามที่จะพูดแต่เรื่องจริงเท่านั้น
๔. ต้องทำให้ผู้อื่นเข้าใจและรับรู้แต่เรื่องจริงเท่านั้น
๕. ต้องมีการสอนเกี่ยวกับสำนึกในการคิดจะพูดแต่ความจริงเท่านั้น แก่นักเรียนนักศึกษา  
ในสถานศึกษาทุกระดับ ทั้งสถานศึกษาของเอกชนและของรัฐบาล

จ. **แนวปฏิบัติหรือแนวทางบูรณาการสำหรับศีลข้อที่ ๕** ซึ่งชาวพุทธไทยต้องปฏิบัติในทุกที่ทุกโอกาส มีดังนี้

๑. ต้องตระหนักรู้ว่าสิ่งนั้นเป็นสุราและของมีนเมา
๒. ต้องไม่มีจิตคิดจะดื่มและเสพสุราและของมีนเมา
๓. ต้องไม่มี ความพยายามที่จะดื่มและเสพสุราและของมีนเมา
๔. ต้องไม่กลืน ดื่ม และเสพสุราและของมีนเมาให้ผ่านลำคองไปโดยเด็ดขาด
๕. ต้องมีการสอนเกี่ยวกับสำนึกในการไม่ดื่มและเสพสุราและของมีนเมา แก่นักเรียนนักศึกษา  
ในสถานศึกษาทุกระดับ ทั้งสถานศึกษาของเอกชนและของรัฐบาล<sup>๑๔</sup>

แนวปฏิบัติเหล่านี้หรือแนวปฏิบัติอื่นในทำนองเดียวกันนี้ ต้องอยู่ในวิถีชีวิตของคนไทย ต้องเป็นเนื้อเดียวกันกับวิถีชีวิต จึงจะได้ชื่อว่า ชาวพุทธไทยได้ปฏิบัติตามแนวทางบูรณาการศีลข้อที่ ๑, ๒, ๓, ๔ และ ๕ อันจะทำให้ชีวิตมีความบริสุทธิ์ หมดจด และดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

## ๕. มองแนวทางบูรณาการศีล ๕ ด้วยทฤษฎะทางปรัชญา

ในหัวข้อนี้ผู้เขียนขอเสนอการมองแนวทางบูรณาการศีล ๕ ด้วยทฤษฎะทางปรัชญา ๕ สำนักดังต่อไปนี้

### ๑. มองแนวทางบูรณาการศีล ๕ ด้วยทฤษฎะทางปรัชญาสำนักประโยชน์นิยม (utilitarianism)

ทฤษฎะหลักๆ ของสำนักประโยชน์นิยมมีดังนี้ “ประโยชน์นิยม (utilitarianism) : ทฤษฎะทางจริยศาสตร์ที่ถือเอาประโยชน์สุขเป็นเกณฑ์ตัดสินความผิดถูกชั่วดี กล่าวคือการกระทำที่ก่อให้เกิดประโยชน์สุขมากที่สุดแก่คนจำนวนมากที่สุด ถือว่าเป็นการกระทำที่ดี”<sup>๑๕</sup> จากทฤษฎะของสำนักประโยชน์นิยมดังกล่าวมา เราจำเป็นต้องตอบคำถามว่า แนวทางบูรณาการศีล ๕ ที่ยกมานั้น เกิดประโยชน์สุขมากที่สุดต่อคนจำนวนมากที่สุดใช่หรือไม่? ถ้าตอบว่า ใช่ ก็เท่ากับว่า สำนักประโยชน์นิยมเห็นด้วยกับแนวทางนี้ เมื่อผู้เขียนพิจารณาดูแนวทางบูรณาการศีล ๕ มี

<sup>๑๔</sup> ประมวลแนวทางบูรณาการศีลข้อที่ ๒, ๓, ๔ และ ๕ โดยผู้เขียน

<sup>๑๕</sup> พจนานุกรมศัพท์ปรัชญา ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (กรุงเทพมหานคร : บริษัท อมรินทร์ พริ้นติ้ง กรุ๊ป จำกัด, พ.ศ. ๒๕๓๒), หน้า ๑๑๗.

๑. ต้องไม่ใช้ความรุนแรงต่อสิ่งมีชีวิต
๒. ต้องหวนแหนสิ่งของของคนอื่นเหมือนสิ่งของของตนเอง
๓. ต้องตระหนักรู้ว่าบุรุษและสตรีนั้น เป็นสิ่งที่ไม่ควรละเมิด
๔. ต้องตระหนักรู้ว่าเรื่องนั้น ๆ เป็นเรื่องจริงหรือเรื่องเท็จ และคิดจะกล่าวแต่เรื่องจริงเท่านั้น
๕. ต้องตระหนักรู้ว่าสิ่งนั้นเป็นสุราและของมีนเมา เป็นต้น

ที่ยกมาข้างต้นนั้นก็พอบอกได้ว่า แนวทางบูรณาการศีล ๕ ดังกล่าวนั้นทำให้มีประโยชน์สุขมากที่สุดต่อคนจำนวนมากที่สุดจริงๆ เช่น ถ้าคนเราปฏิบัติตามแนวทางบูรณาการศีล ๕ ข้อที่ ๑ เว้นจากการฆ่า จะทำให้สังคมไทยอยู่กันอย่างสงบสุข ไม่มีการฆ่ากันตาย ไม่มีข่าวฆ่ากันตายได้ยิน เป็นต้น จึงถือว่าทฤษฎีทั้งสองเข้ากันได้ สอดคล้อง หรือเหมือนกัน เมื่อเป็นเช่นนี้ก็จะมีคนกลุ่มหนึ่งซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยกว่าที่เป็นฝ่ายเสียประโยชน์ คือกลุ่มที่มีอาชีพขัดแย้งกับหลักศีล ๕ นั่นเอง แต่กลุ่มนี้ก็เสียผลประโยชน์เพียงบางคราว คือบางคราวที่การกระทำมาขัดแย้งกับหลักศีล ๕ เขาก็ได้ประโยชน์สุขเช่นกัน ซึ่งก็ยืนยันว่าเป็นกลุ่มที่ได้ประโยชน์ กลุ่มนี้อาจเป็นกลุ่มคนที่ทำอาชีพธุรกิจโรงฆ่าสัตว์ กลุ่มมิชชันนารี เช่น พวกลัทธิขโมย พวกหลอกหลวงต้มตุ๋น พวกแก๊งคอลเซ็นเตอร์ ฯลฯ ซึ่งเป็นกลุ่มทำผิดพุทธจริยศาสตร์โดยตรง แต่ก็ยืนยันว่าเข้ากันได้กับทฤษฎีของสำนักประโยชน์นิยม

## ๒. มองแนวทางบูรณาการศีล ๕ ด้วยทฤษฎีทางปรัชญาลัทธิจริยธรรม (deontological theory)

ทฤษฎีสำคัญของลัทธินี้มีใจความว่า “ลัทธิจริยธรรม (deontological theory) เป็นทฤษฎีทางจริยศาสตร์ที่ถือว่าการตัดสินใจทางศีลธรรมว่าดีหรือชั่ว ให้ถือเอาเจตนาที่จะทำตามหน้าที่ทางศีลธรรมเป็นเกณฑ์ตัดสิน ไม่นำเอาผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำมาตัดสิน ไม่ว่าผลนั้นจะเป็นคุณหรือเป็นโทษต่อตนเอง หรือต่อผู้อื่น”<sup>๑๖</sup> ลัทธินี้ถือเอาเจตนาที่จะทำหน้าที่ทางศีลธรรมเป็นเกณฑ์ตัดสิน ถ้านาย ก. มีความตั้งใจหรือเจตนาที่จะปฏิบัติตามแนวทางบูรณาการศีลทั้ง ๕ ข้อ ก็ถือว่าดีแล้ว ไม่สนใจว่าผลออกมาจะเป็นอย่างไร ขอให้เจตนาดี ก็จะได้ผลดีตามมา คือไม่มีข่าวร้ายๆ ดังข้างต้นเกิดขึ้นในสังคม ไม่มีข่าวคนฆ่ากันตาย ไม่มีข่าวโจรลักขโมยจับปล้น ไม่มีข่าวตาช่มขึ้นหลาน ไม่มีข่าวเกี่ยวกับการโกหกหลอกลวง และไม่มีข่าวคนดื่มเหล้าแล้วประมาทขับรถชนต้นไม้ คนขับตายนาคที่ ไม่มีข่าวตำรวจจับคนขายยาบ้าให้เห็นในหน้าหนังสือพิมพ์หรือในโลกโซเชียล เมื่อเป็นเช่นนี้จึงพอกล่าวได้ว่าลัทธิจริยธรรมก็สนับสนุนแนวทางบูรณาการศีล ๕ ทุกประการ เพราะทั้งสองกลุ่มหรือสองทฤษฎีเห็นว่าเจตนาเป็นเรื่องสำคัญ จะนำความสงบสุขมาสู่สังคมเช่นกัน ดังตัวอย่างแนวทางบูรณาการศีล ๕ เช่น

<sup>๑๖</sup> อ่างแล้ว, หน้า ๒๘.

๑. ต้องไม่ทำให้สูญเสียความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์
๒. ต้องตระหนักรู้ว่าสิ่งของของคนอื่นเขาก็หวงแหนเหมือนกับของเรา
๓. ต้องไม่มีจิตคิดจะเสพเมถุนธรรมกับคนที่ไม่ใช่ภรรยาหรือสามีของตน
๔. ต้องมีจิตคิดจะพูดแต่เรื่องจริงเท่านั้น
๕. ต้องไม่มีจิตคิดจะดื่มและเสพสุราเมรัยและของมีนเมาเป็นต้น

### ๓. มองแนวทางบูรณาการศีล ๕ ด้วยทฤษฎีทางปรัชญาสำนักวัตถุนิยม (materialism)

ทฤษฎีหลัก ๆ ของสำนักนี้มีใจความว่า “วัตถุนิยม (materialism) : ในทางจริยศาสตร์หมายถึง ทฤษฎีที่ถือว่า ความสุขทางกายเป็นสิ่งที่มีค่าสูงสุดของชีวิต”<sup>๑๗</sup> สำนักนี้มีทฤษฎีว่าความสุขทางกาย เป็นสิ่งที่มีค่าสูงสุดของชีวิต ถ้าการปฏิบัติตามแนวทางบูรณาการศีล ๕ เช่น

๑. ต้องไม่ทำให้สิ่งมีชีวิตเกิดความทุกข์ทรมาน
๒. ต้องไม่มีจิตคิดจะลักขโมยสิ่งของของคนอื่น
๓. ต้องไม่มีจิตคิดจะเสพภรรยาหรือสามีคนอื่น
๔. ต้องมีจิตคิดจะพูดแต่เรื่องจริงเท่านั้น
๕. ต้องไม่มีความพยายามที่จะดื่มและเสพสุราเมรัยและของมีนเมาเป็นต้น

แล้วเกิดความสุขทางกาย ก็เท่ากับว่าทฤษฎีทั้งสองมีความคล้ายคลึงสอดคล้องกัน ซึ่งก็มีความ เป็นไปได้ส่วนหนึ่ง นี้เพราะตั้งจุดหมายไว้ที่ความสุขทางกาย คนอีกส่วนหนึ่งอาจมีความเห็นว่าการ ปฏิบัติตนตามทฤษฎีของสำนักวัตถุนิยมขัดแย้งกับแนวทางบูรณาการศีล ๕ เช่นความสุขทางกาย ที่เกิดจากการข่มขืนผู้อื่น ซึ่งผิดศีลข้อที่ ๓ เว้นจากการประพฤติดุสิตในกาม และอาจมองได้ว่าขัดแย้งกับ ศีล ๕ ทุกข้อ จึงกล่าวได้ว่าทฤษฎีของสำนักวัตถุนิยมมีความขัดแย้งกับหลักพุทธจริยศาสตร์อย่าง สิ้นเชิงก็ได้เช่นกัน

### ๔. มองแนวทางบูรณาการศีล ๕ ด้วยทฤษฎีทางปรัชญาลัทธิเจตจำนง (voluntarism)

ทฤษฎีหลักของลัทธินี้มีใจความว่า “ลัทธิเจตจำนง (voluntarism) : ในทางจริยศาสตร์ หมายถึงทฤษฎีที่ถือว่า

๑. เจตจำนงของมนุษย์เป็นหลักขั้นสูงสุดที่ใช้เป็นเครื่องตัดสินการกระทำทางศีลธรรม และเป็นเครื่องมือให้บรรลุถึงคุณค่าทางศีลธรรม
๒. เจตจำนงสำคัญกว่าแหล่งกำเนิดของคุณค่าทางศีลธรรมทั้งปวง เช่น มโนธรรม (conscience) สมรรถภาพทางเหตุผล (rational faculty) อัชฌัตติกญาณ (intuition) จารีตประเพณี (tradition)

<sup>๑๗</sup> อ่างแล้ว, หน้า ๖๘.

เพทนาการหรือความรู้สึก(feelings)”<sup>๑๘</sup> เจตจำนงในที่นี้ผู้เขียนเข้าใจว่าหมายถึงเจตจำนงเสรีหรือเจตนาดีที่เกิดขึ้นในจิตของแต่ละคนในแต่ละเวลา ในเวลาใดที่คนคนนั้นมีเจตจำนงหรือเจตนาดีที่จะปฏิบัติตามแนวทางบูรณาการศีล ๕ เช่น

๑. ต้องไม่มีส่วนในการทำลายทางกายและทางจิต
๒. ต้องไม่มีความพยายามที่จะลักขโมยสิ่งของของคนอื่น
๓. ต้องไม่ทำให้อวัยวะสืบพันธุ์เข้าถึงคนอื่นที่ไม่ใช่ภรรยาสามีของตน
๔. ต้องทำให้ผู้อื่นเข้าใจและรับรู้แต่เรื่องจริงเท่านั้น
๕. ต้องไม่กิน ดื่ม และเสพสุราและของมีนเมา ให้ผ่านลำคองไปโดยเด็ดขาด เป็นต้น

คุณค่าทางศีลธรรมจะเกิดขึ้นและเกิดประโยชน์จากการปฏิบัตินั้น ๆ ทั้งต่อตนเองและต่อสังคม จึงถือว่าลัทธิเจตจำนงนี้มีความสอดคล้องและสนับสนุนกับแนวทางบูรณาการศีล ๕ เข้ากับวิถีชีวิตอย่างไม่ต้องสงสัย แต่ถ้าปฏิบัติตามแนวทางบูรณาการศีล ๕ เป็นไปโดยถูกบังคับ ก็จะไม่เกิดคุณค่าทางศีลธรรม แต่เกิดประโยชน์ต่อสังคมได้ตามกำลังที่ปฏิบัติ และไม่ถือว่าเกิดจากเจตจำนง หรือเจตจำนงเสรี หรือเจตนาดี แต่เกิดเพราะถูกบังคับซึ่งจะไม่เป็นการกระทำที่ยั่งยืน ทฤษฎีทั้งสองจึงมีความสอดคล้องกันโดยมีจุดร่วมกันที่เจตจำนง หรือเจตจำนงเสรี หรือเจตนาดีนั่นเอง

#### ๕. มองแนวทางบูรณาการศีล ๕ ด้วยทฤษฎีทางปรัชญาสำนักชะตานิยม (fatalism)

ทฤษฎีหลักของสำนักนี้ มีใจความว่า “สำนักชะตานิยม (fatalism): คือกลุ่มที่เชื่อว่าชีวิตมนุษย์ย่อมดำเนินไปตามชะตากรรมโดยหลีกเลี่ยงไม่พ้น เทวนิยม (theism) บางลัทธิถือว่า พระเจ้า (God) เป็นผู้กำหนดชะตากรรม”<sup>๑๙</sup> ทฤษฎีของสำนักชะตานิยมนี้ ถือว่าชะตา หรือพระเจ้าเป็นผู้กำหนด ถ้าคนปฏิบัติตามแนวทางบูรณาการศีล ๕ เช่น ๑. ต้องไม่ส่งเสริมการทำลายทั้งทางตรงและทางอ้อม ๒. ต้องไม่ลักขโมยสิ่งของของคนอื่น ๓. ต้องมีการสอนเกี่ยวกับสำนึกในการไม่คิดจะประพฤติดิฉินในยามต่อคนอื่น ๆ การพูดความจริง และการไม่ดื่ม ไม่เสพของสุราเมรัยและของมีนเมา แก่นักเรียนนักศึกษา ในทุกสถานศึกษา ทุกระดับการศึกษา เป็นต้น นั้นเป็นเพราะชะตาคำหนดหรือพระเจ้ากำหนด คนไม่มีอิสระในการปฏิบัติตนในกรณีใดๆ ต้องเป็นไปเพราะชะตาหรือพระเจ้ากำหนดเท่านั้น ถ้าคนปฏิบัติตามแนวทางบูรณาการศีล ๕ แล้วเกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม นั่นก็เป็นผลพลอยได้จากชะตาคำหนด หรือพระเจ้ากำหนด ซึ่งผู้เขียนก็เห็นว่าดีเหมือนกันที่พระเจ้ากำหนดให้คนปฏิบัติตามแนวบูรณาการศีล ๕ คนทุกคนจะได้ปฏิบัติตามพร้อมกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติโดยรวมด้วย นำไปสู่สันติสุขของโลกได้เช่นกัน ทฤษฎีของสำนักชะตานิยมและแนวทางบูรณาการศีล ๕ จึงมีความสอดคล้องคล้อยตามกันอย่างเห็นได้ชัด

<sup>๑๘</sup> อ้างแล้ว, หน้า ๑๒๑.

<sup>๑๙</sup> อ้างแล้ว, หน้า ๔๒.

## ๖. บทสรุป

ถามว่าชาวพุทธไทยจะปฏิบัติตามแนวทางบูรณาการศีล ๕ ดังกล่าวนี้นี้ได้หรือไม่? ตอบว่า ได้อย่างแน่นอน อย่างน้อยก็มีชาวพุทธไทยปฏิบัติได้ส่วนหนึ่ง เช่น กลุ่มที่เป็นนักบวช ต้องถือศีล ๒๒๗ เรื่องศีล ๕ ต้องปฏิบัติได้อยู่แล้ว กลุ่มที่ถือศีล ๘ ก็ต้องปฏิบัติศีล ๕ ด้วยเหมือนกัน กลุ่มที่ทำอาชีพต่าง ๆ หลายอาชีพไม่ทำผิดศีลข้อ ๑ เลยก็มี เช่น กลุ่มที่ทำอาชีพค้าขาย กลุ่มอาชีพข้าราชการ(ส่วนใหญ่) กลุ่มอาชีพช่างเทคนิคต่างๆ เหล่านี้ไม่จำเป็นต้องทำผิดศีลข้อที่ ๑ เลย หรือมีส่วนหนึ่งไม่ทำผิดศีล ๕ เลย ก็มีทำผิดเพียงบางส่วน ถ้ามองรุนแรงมาก ๆ บ่อย ๆ กลุ่มที่ปฏิบัติตามศีลทั้งศีลข้อที่ ๑ และข้ออื่นก็จะมีเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ตัวอย่างเช่น กลุ่มที่ไปถือศีลฟังธรรมในวัดพระธรรมกายก็มีจำนวนเป็นหลักแสนคนขึ้นไป และถ้ารวมกลุ่มที่ไปรักษาศีลปฏิบัติธรรมในสำนักอื่น ๆ และตามวัดต่าง ๆ ก็ยิ่งเพิ่มจำนวนมากขึ้นไปอีก จำนวนผู้ทำผิดศีลและเป็นชาวอยู่นั้นก็เป็นเพียงจำนวนน้อย และเขาก็รู้ว่าทำผิดแล้วมันเดือดร้อน ต่อไปก็จะไม่ทำผิดอีก ถ้าทุกคนได้ทราบแนวทางบูรณาการศีล ๕ ข้างต้นแล้ว เอาใจใส่ปฏิบัติตาม และชักชวนให้คนใกล้เคียงปฏิบัติ ดำเนินการต่อเนื่อง ทำต่อเนื่อง พูดต่อเนื่อง ในที่สุดการปฏิบัติตามแนวบูรณาการศีล ๕ เข้ากับวิถีชีวิตก็จะเป็นจริงทั่วประเทศไทยแน่นอน ชาวร้าย เช่น ชาวคนฆ่ากันตาย โจรขโมยจับปล้น คนข่มขืนกายใจกัน ชาวคนโกหกหลอกลวงกัน และชาวคนเสพสุรายาเสพติดทำให้ขาดสติแล้วสร้างความเดือดร้อนแก่สังคม เป็นต้น ดังที่ปรากฏข้างต้นก็จากมีน้อยลดการปฏิบัติตามศีล ๕ อาจแผ่ไปทั่วโลกซึ่งจะเป็นไปตามอุดมการณ์ของพระพุทธศาสนาที่ต้องการให้ชาวโลกรักษาศีลปฏิบัติธรรม เป็นอยู่ด้วยไม่ประมาทและมีความสุขถ้วนหน้ากัน

สำหรับกรมองแนวทางบูรณาการศีล ๕ ด้วยพระศนะทางปรัชญาทั้ง ๕ สำนัก คือสำนักประโยชน์นิยม ลัทธิกรณีธรรม สำนักกัตถุนิยม ลัทธิเจตจำนง และสำนักชะตานิยม นั้น สำนักทั้งหลายมีพระศนะสอดคล้องคล้อยตามกับแนวทางบูรณาการศีล ๕ อยู่จำนวน ๔ สำนักมีเพียงสำนักกัตถุนิยมเท่านั้นที่มีความขัดแย้ง เพราะสำนักกัตถุนิยมเน้นให้ความสำคัญที่ความสุขทางกาย สำนักอื่นนอกนั้นให้ความสำคัญความสุขทางใจด้วย ส่วนเรื่องอานิสงส์ของการปฏิบัติตามศีล ๕ นั้น ได้นำมาประกอบเรื่องนี้เพื่อให้เห็นว่าในคัมภีร์พระพุทธศาสนาได้เสนอผลของการปฏิบัติตามศีล ๕ ไว้ดังที่ปรากฏในเนื้อหาสาระที่ผ่านมา.

## เอกสารอ้างอิง

พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ ๑ ก.ค. ๒๕๕๗ คอลัมน์ รอบโลก.

รายการเรื่องเล่าเช้านี้. ทีวีสี่ช่อง ๓, วันที่ ๓ ก.ค. ๒๕๕๗ เวลา ๐๗.๐๐-๐๘.๐๐น.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมศัพท์ปรัชญา ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ : บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้ง กรุ๊ป จำกัด, พ.ศ.๒๕๓๒.

พระวิมาน คมภีรปญโญ (ตรีภมม). การศึกษาวิเคราะห์ศิลปะ ๕ ในฐานะเป็นรากฐานของสันติภาพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

นางสาวอาภากร ปัญโญ. การดำรงอัตลักษณ์ชุมชนศิลปะ ๕ ด้วยการจัดทำธรรมนูญชีวิตแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาชุมชนห้วยต้ม อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พ.ศ. ๒๕๕๗.

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. พ.ศ. ๒๕๒๕.

[ออนไลน์], (แหล่งที่มา) : <http://www.thairath.co.th/content/๔๒๘๓๔๒> [๒ ก.ค. ๒๕๕๗].

[ออนไลน์], (แหล่งที่มา) : <http://www.Chempharm.psu.ac.th/Files/Project-surat-๑๙-๑-๕๑.pdf/> [๔ ก.ค. ๒๕๕๗].

[ออนไลน์], (แหล่งที่มา) : <http://www.phongphit.com/older/content/view/๕๙๗/๗๐/> [๔ ก.ค. ๒๕๕๗].

